

מראי מקומות - יבמות

קה:

משום שאין בה דעת כלל והוי כשוטה. אבל כשהגיעה לעונת פעוטות, כמו דמדרבנן ממכרן ממכר וכו' משום שיש בהן דעת, אלא דגזה"כ הוא דממכרן אינו ממכר, מ"מ כיון דאנו רואין שיש להם דעת, וכיון דבחליצה אין שום מיעוט למעט קטנות לשי' ר' יוסף, ממילא בפעוטות שיש בהן דעת, שפיר יכולות לחלוץ.

ד. עד שתגיע לעונת נדרים

כ' החוסן ישועות די"ל דנח' בספק של החכם צבי (א') באם כוונה דחליצה היא כוונת קנין או כוונת מצוה, דאם כוונת קנין הוא, אז י"ל דסגי בגיל פעוטות, דחזינן שיש להם כוונה דעל ידה יכולים לקנות, אבל אם צריכים כוונת מצוה, י"ל דצריכים כוונה טפי, ולא מהני עד שתגיע לעונת נדרים.

ה. בינו לבניה מי ידענא

הריטב"א ביאר ב' מהלכים בסוגיא. א', דכוונת הגמ' הוא דמנא ידעי דנעשה אותו מעשה, דבהודאתן לא סגי, דאפי' הבעל שאמר גרשתי את אשתי אפי' להבא אינו נאמן לגמרי. ב', דמה דצריכין עדים כאן אינו משום נאמנות, אלא משום דאין דבר שבעררה פחות משנים, וצריכין עדי קיום, כמו קדושין וגירושין, דלא מהני כלל היכא שאין כאן עדים, אפי' אם אנו יודעים שעשה המעשה.

וע' בחי' הגר"ח על הרמב"ם (יבום ד, טז) דכ' לבאר בדעת הרמב"ם דמשמע דאי"צ עדות להשוות החליצה להיות חליצה, ע"פ יסודו שישד שם דבחליצה אין היבם הפועל החלות, אלא הוא עושה המעשה והחלות נעשית מאליו. וכמו בזנות דהאיסור בא ממילא קיי"ל דלא איברי סהדי אלא לשקר, ואי"צ עדי קיום, ה"ה בחליצה, וע"ש מה שהאריך ביסוד זה.

א. המתפלל צריך שיתן עיניו למטה ולבו למעלה כדי שיתקיימו שני מקראות הללו

הק' המהר"י אבוהב (הובא בבית יוסף, או"ח צ"ה, ב'), הא אמרי' בברכות (לד) דאל יתפלל אדם אלא בבית שיש בו חלונות. וכ' דמכח קו' זו פי' תלמידי ר' יונה דהמעלה של חלונות הוא כדי שיהא הבית מתוקן באויר טוב [ולא שצריך להסתכל בחוץ]. אבל הביא דרש"י שם לא פי' כן, וכ' דלדעת רש"י צריכין לפרש דמש"כ שישתכל כלפי שמים, אינו ר"ל שיהיו עיניו תלויות למעלה כל זמן התפלה, אלא שעל דרך העברה, אם יסתכל כלפי שמים יכנע לבבו. וע"ע בדרכי משה שם מש"כ בזה.

ב. באותה שעה נצטרע אבדן

פרש"י, משום לשון הרע. וכ' הערל"נ דזה לא מספיק למ"ד דאין לה"ר במה שדיבר בפניו. וגם ק' העונשים אחרים שנענש על מה הם באים. וביאר, על שחשד ר' ישמעאל בר' בכשרים דפסע על עם קדוש מפני כבודו, והוא עשה כן רק משום יקרי', לזה לקה בצרעת, כמו שנלקה משה על שחשד ישראל בכשרים. ועל שבזהו לומר וכי הגון אתה ללמוד וכו', מתו בניו, כנגד מה דאי' בחז"ל דמאן דרחים רבנן הו"ל בנין רבנן. ועל מה שפסע אבדן שלא לצורך, אבל פסע כאילו הי' לצורך, מאנו כלותיו, להורות לו שבדיקה לחליצה שלא לצורך היתה, אבל יצטרך בדיקה אם יוכלו כלותיו למאן אם עדיין לא הביאו ב' שערות.

ג. קטנה חולצת בפעוטות

ביאר בקובץ הערות (ס"ו, ו') שיש ב' גדרים בקטנים, יש קטן שהוא פחות מגיל פעוטות, והוא בגדר שוטה. ויש גם קטן שהוא בכלל פעוטות, אלא גזה"כ הוא דמעשיו אינם מעשים. וא"כ, מה דקטנה שאינה פעוטה אינה יכולה לחלוץ, זהו